

การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของอิทธิพลทุนทางสังคมที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา

นางสาวจินตรัตน์ อักกะมานัง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2549

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

DEVELOPMENT OF A CAUSAL MODEL OF THE INFLUENCE OF SOCIAL CAPITAL ON THE
EDUCATIONAL ACHIEVEMENT OF SECONDARY SCHOOLS

Miss Jintarat Aukkamanung

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Educational Research

Department of Educational Research and Psychology

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2006

Copyright of Chulalongkorn University

491554

จินตรัตน์ อักกะมานัง : การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของอิทธิพลของทุนทางสังคมที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา (DEVELOPMENT OF A CAUSAL MODEL OF THE INFLUENCE OF SOCIAL CAPITAL ON THE EDUCATIONAL ACHIEVEMENT OF SECONDARY SCHOOLS) อ.ที่ปรึกษา: ผศ. ดร. เอมอร จังศิริพรปกรณ์, 201 หน้า.

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนา และตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของอิทธิพลของทุนทางสังคมที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ 2) เพื่อศึกษาน้ำหนักองค์ประกอบของทุนทางสังคมของโรงเรียนมัธยมศึกษา และอิทธิพลของทุนทางสังคมที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในบริบทของการศึกษาไทย 3) เพื่อทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลเชิงสาเหตุของอิทธิพลของทุนทางสังคมที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ระหว่างสังกัด กลุ่มตัวอย่างคือโรงเรียนทั่วประเทศใน 6 ภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันตก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ ภาคใต้ ในสังกัดโรงเรียน 2 สังกัด ได้แก่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และสำนักงานบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) จำนวน 215 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม และแบบบันทึกข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติภาคบรรยาย และค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป และวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน วิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุ และวิเคราะห์โมเดลกลุ่มพหุด้วยโปรแกรม LISREL 8.72

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

- 1) โมเดลเชิงสาเหตุของอิทธิพลของทุนทางสังคมที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (ค่าไคว์-สแควร์ = 7.76; ค่าองศาอิสระ = 7; ค่า p = .354; GFI = .98 และ AGFI = .95)
- 2) ทุนทางสังคมมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรทุนทางสังคมภายในและภายนอกสถานศึกษาแตกต่างกัน โดยทุนทางสังคมภายในสถานศึกษามีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากกว่าทุนทางสังคมภายนอกสถานศึกษา และทุนทางสังคมมีอิทธิพลทางบวกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .35 มีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายเท่ากับร้อยละ 22
- 3) โมเดลสมมติฐานการวิจัยของโรงเรียนที่มีสังกัดต่างกันมีความไม่แปรเปลี่ยนในด้านรูปแบบของโมเดล และมีความไม่แปรเปลี่ยนของค่าพารามิเตอร์ในระหว่างกลุ่มในเมทริกซ์ BE, LX และ LY, PH และ PS

ภาควิชาวิจัย และจิตวิทยาการศึกษา.....ลายมือชื่อนิสิต *จินตรัตน์ อักกะมานัง*
 สาขาวิชา.....วิจัยการศึกษา.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *1/6/11* ✓
 ปีการศึกษา.....2549ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4783668727 : MAJOR EDUCATIONAL RESEARCH

KEY WORD: SOCIAL CAPITAL / EDUCATIONAL ACHIEVEMENT

JINTARAT AUKKAMANUNG : DEVELOPMENT OF A CAUSAL MODEL OF THE INFLUENCE OF SOCIAL CAPITAL ON THE EDUCATIONAL ACHIEVEMENT OF SECONDARY SCHOOLS. THESIS ADVISOR: ASST. PROF. AIMORN

JANGSIRIPORNPAKORN, 201 pp.

The purposes of this research were 1) to develop and examine the model validity 2) to study the factor loading of social capital in secondary schools and to study' the influence of social capital on educational achievement in secondary schools. and 3) to test the model invariance among two jurisdictions. The research samples consist of 215 schools which are the schools in 6 regions - north, east, west, south, middle and north – east – and two jurisdictions – Office of Basic Education Commission and Office of the Private Education Commission-. Data were collected by questionnaire and record paper. Data analyses were descriptive statistics, Pearson' product moment correlation and LISREL version 8.72 for confirmatory factor analysis, path analysis and multi - group analysis.

The major finding shows that:

1. The causal model of the influence of social capital on educational achievement of secondary schools was valid and fit to the empirical data. (Chi square =7.76; df = 7; p = .354; GFI = .98 and AGFI = .96)
2. The factor loading of inside school social capital and outside school social capital were different. The factor loading of inside school social capital was more than outside school social capital. Moreover social capital had positive influence on educational achievement and social capital accounted for 22% of variance on educational achievement.
3. The causal model of the influence of social capital on educational achievement of secondary schools indicated invariance of model form and parameter were invariance in matrix BE,LX and LY and PH and PS.

Department ...Educational Research and Psychology... Student's signature.....*Jintarat Aukkamanung*
 Field of studyEducational Research..... Advisor's signature.....*Aimj*
 Academic year..... 2006..... Co-advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ด้วยความเมตตากรุณา และความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เอมอร จังศิริพรภรณ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้แนวคิด ให้ คำปรึกษา คำแนะนำ และข้อเสนอแนะจนแก้ไขข้อบกพร่องในการทำวิจัยด้วยดีตลอดมา จึงขอกราบ ขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริพันธ์ สุวรรณมรรคา ที่ได้ให้แนวคิด ให้คำแนะนำ และคำปรึกษาในการทำวิจัย และสละเวลาในการตรวจสอบเครื่องมือ

ขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์ ดร. อมรา พงศาพิชญ์ ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะ ข้อเสนอนแนะ และแนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีทางสังคม และสละเวลาในการตรวจสอบเครื่องมือ

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อวยพร เรืองตระกูล ที่ได้ให้แนวคิด ให้ ข้อเสนอแนะ และสละเวลาในการตรวจสอบเครื่องมือ

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุมพล พูลภัทรชีวิน ที่สละเวลาในการตรวจสอบเครื่องมือ รวมทั้งคณาจารย์ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยา การศึกษาทุกท่านที่กรุณาให้คำแนะนำ และให้ความรู้ทางด้านวิชาการที่เป็นประโยชน์กับผู้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์สมนึก ปฏิปทานนท์ ที่คอยให้คำปรึกษา ข้อแนะนำ และมุมมองแง่คิดที่ดีกับผู้วิจัยเรื่อยมา

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียน และคณะครูอาจารย์ที่ผู้วิจัยใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการ เก็บรวบรวมข้อมูล อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ของสำนักติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างดียิ่ง

ขอขอบคุณเพื่อนพี่น้องในภาควิชาวิจัย และจิตวิทยาการศึกษาทุกท่านที่คอยห่วงใย ถามไถ่ ความเป็นไป และให้กำลังใจซึ่งกันและกันเสมอมา โดยเฉพาะคุณพิสมัย อรทัย และ คุณอัญชลี เสง์ตระกูล ที่ได้คำแนะนำในการวิเคราะห์ข้อมูล และคุณวัชรภรณ์ เกียรติบุญญาฤทธิ์ที่คอยห่วงใย ให้ กำลังใจ และช่วยเหลืออย่างเต็มใจทุกครั้งที่มีปัญหา

ขอขอบคุณเพื่อนพี่น้องภาควิชามัธยมศึกษา(ศิลป์) และเพื่อนพี่น้องที่สถาบันนิวเดอรัที่คอย ห่วงใย ให้คำแนะนำ คำปรึกษา และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา

ขอขอบคุณน้องสาวที่น่ารักที่คอยเป็นกำลังใจ เป็นที่ปรึกษา และให้มุมมองใหม่ๆที่น่าสนใจแก่ ผู้วิจัย ขอกราบขอบพระคุณบิดามารดาที่อบรมเลี้ยงดู คอยดูแล มอบความรัก ความอบอุ่น ความห่วงใย และกำลังใจที่ดียิ่ง แก่ลูกสาวคนนี้อย่างดีตลอดมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	
ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามวิจัย.....	4
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	11
2 เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	
ตอนที่ 1 แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับทุนทางสังคม.....	12
ตอนที่ 2 แนวคิด และงานวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างทุนทางสังคม กับการศึกษา.....	20
ตอนที่ 3 หลักการวิเคราะห์โมเดลลิสเรลและโมเดลสมการโครงสร้างกลุ่มพหุ.....	45
ตอนที่ 4 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	57
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	
ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง.....	58
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	61
การสร้าง และการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	62
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	64
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน.....	72

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุอิทธิพลทุนทางสังคมที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ผลการศึกษานักเรียนขององค์ประกอบทุนทางสังคมของโรงเรียนมัธยมศึกษา และอิทธิพลของทุนทางสังคมที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา.....	80
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เพื่อทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลเชิงสาเหตุอิทธิพลทุนทางสังคมที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา.....	117
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ.....	
สรุปผลการวิจัย.....	125
อภิปรายผลการวิจัย.....	127
ข้อเสนอแนะ.....	135
รายการอ้างอิง.....	140
ภาคผนวก.....	148
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	201

สารบัญตาราง

ญ

ตาราง	หน้า	
2.1	สรุปองค์ประกอบของตัวแปรทุนทางสังคม และตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ในงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	26
3.1	ขนาดของประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	60
3.3	อัตราการตอบกลับของแบบสอบถามของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง.....	61
3.3	ค่า IOC จากการพิจารณาแบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญ.....	63
3.4	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบสอบถาม.....	64
4.1	จำนวนและร้อยละของโรงเรียนที่ตอบแบบสอบถาม.....	73
4.2	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	74
4.3	ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา.....	76
4.4	ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้ทุนทางสังคมภายในสถานศึกษา.....	78
4.5	ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้ทุนทางสังคมภายนอกสถานศึกษา.....	79
4.6	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ขององค์ประกอบทุนทางสังคมภายในสถานศึกษา.....	84
4.7	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลทุนทางสังคมภายในสถานศึกษา.....	97
4.8	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ขององค์ประกอบทุนทางสังคมภายนอกสถานศึกษา.....	92
4.9	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลทุนทางสังคมภายนอกสถานศึกษา.....	93
4.10	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ขององค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองโมเดลทุนทางสังคม.....	97
4.11	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองโมเดลทุนทางสังคม.....	99
4.12	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ขององค์ประกอบโมเดลคะแนนการประเมินคุณภาพระดับชาติ.....	105
4.13	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลคะแนนการประเมิน คุณภาพระดับชาติ.....	105
4.14	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ขององค์ประกอบระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม.....	109
4.15	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม.....	110

4.16	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ของโมเดลเชิงสาเหตุอิทธิพลทุนทางสังคมที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา.....	113
4.17	ผลการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุอิทธิพลทุนทางสังคมที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ ทางการศึกษา.....	116
4.18	ผลการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลเชิงสาเหตุอิทธิพลทุนทาง สังคมที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ต่างสังกัดกัน.....	118
4.19	ค่าประมาณพารามิเตอร์ และค่าสถิติในโมเดลเชิงสาเหตุอิทธิพลทุนทางสังคม ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะ กรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการ การส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.).....	121

ภาพประกอบ	หน้า
2.1 โมเดลอิทธิพลของทุนทางสังคมที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา.....	57
4.1 โมเดลลิสเรลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สามของโมเดลทุนทางสังคม....	82
4.2 โมเดลลิสเรลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลทุนทางสังคมภายใน สถานศึกษา.....	83
4.3 ผลการวิเคราะห์โมเดลลิสเรลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลทุนทาง สังคมภายในสถานศึกษา.....	88
4.4 โมเดลลิสเรลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลทุนทางสังคมภายนอก สถานศึกษา.....	91
4.5 ผลการวิเคราะห์โมเดลลิสเรลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลทุนทาง สังคมภายนอกสถานศึกษา.....	95
4.6 โมเดลลิสเรลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองโมเดลทุนทางสังคม.....	96
4.7 ผลการวิเคราะห์โมเดลลิสเรลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองโมเดล ทุนทางสังคม.....	100
4.8 โมเดลลิสเรลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลคะแนนการประเมิน คุณภาพระดับชาติ.....	102
4.9 ผลการวิเคราะห์โมเดลลิสเรลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลคะแนน การประเมินคุณภาพระดับชาติ.....	106
4.10 โมเดลลิสเรลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม.....	108
4.11 ผลการวิเคราะห์โมเดลลิสเรลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลระดับ คะแนนเฉลี่ยสะสม.....	111
4.12 โมเดลลิสเรลการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุอิทธิพลทุนทางสังคมที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ ทางการศึกษา.....	112
4.13 ผลการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุอิทธิพลทุนทางสังคมที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทาง การศึกษา.....	115
4.14 โมเดลเชิงสาเหตุอิทธิพลทุนทางสังคมที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งมีรูปแบบโมเดลไม่แปรเปลี่ยนระหว่างสังกัดที่ต่างกัน และมีเมทริกซ์GA LX และ LY ที่ไม่แตกต่างกัน.....	122